

Case name

Kesavananda Bharati v. State of Kerala (1975)

Case

এই গোচৰটোত সংবিধানৰ সংশোধনীৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ সৈতে সম্পৰ্কিত অনুচ্ছেদ 368 আৰু নিৰ্বাচনী আবেদনৰ বৈধতাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত অনুচ্ছেদ 329একে ধৰি বিভিন্ন সাংবিধানিক ব্যৱস্থাৰ ব্যাখ্যা অন্তৰ্ভুক্ত আছে।

Brief Summary

ভাৰতৰ উচ্চতম ন্যায়ালয়ে কেইবাটাও ৰায়দানত সংবিধানৰ সংশোধনী, নিৰ্বাচনী আইন আৰু ন্যায়িক পুনৰীক্ষণৰ ক্ষমতা সম্পৰ্কীয় সাংবিধানিক ব্যৱস্থাসমূহক ব্যাখ্যা কৰিছে। আদালতে ৰায় দিছে যে সংবিধান সংশোধনৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ সৈতে সম্পৰ্কিত অনুচ্ছেদ 368 সংশোধন কৰাৰ ক্ষমতা সংসদৰ নাই। আদালতখনে লগতে কয় যে 368 নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত সংবিধান সংশোধন কৰাৰ সংসদৰ ক্ষমতা অনুচ্ছেদ 368 (2) ৰ অধীনত নিৰ্ধাৰিত প্ৰক্ৰিয়াৰ বাহিৰে কোনো সীমাবদ্ধতাৰ অধীন নহয়। আদালতে লগতে কয় যে 1971 চনত ইন্দিৰা গান্ধীৰ প্ৰধানমন্ত্ৰী নিৰ্বাচনক বৈধতা প্ৰদান কৰা 39 সংখ্যক সংবিধান সংশোধনী অসাংবিধানিক কিয়নো ই সংবিধানৰ মৌলিক গাঁথনি উলংঘন কৰে।

Main Arguments

গোচৰটোৰ মূল যুক্তিবোৰ 368 নং অনুচ্ছেদৰ ব্যাখ্যা আৰু সংবিধান সংশোধনৰ বাবে সংসদৰ ক্ষমতাৰ ওপৰত আধাৰিত। আবেদনকাৰীসকলে যুক্তি দিছিল যে সংঘটক শক্তি সীমা নিৰ্ধাৰিত পুলৰ পৰা স্বাধীন য'ত ই সু-সংজ্ঞায়িত মাধ্যমৰ জৰিয়তে সংঘটক কৰ্তৃপক্ষৰ হাত এৰি দিয়ে। উত্তৰদাতাসকলে যুক্তি দিছিল যে 368 নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত সংবিধান সংশোধন কৰাৰ সংসদৰ ক্ষমতা অনুচ্ছেদ 368 (2) ৰ অধীনত নিৰ্ধাৰিত প্ৰক্ৰিয়াৰ বাহিৰে কোনো সীমাবদ্ধতাৰ অধীন নহয়।

Legal Precedents or Statutes Cited

উচ্চতম ন্যায়ালয়ে ইয়াৰ ৰায়সমূহত কেইবাটাও আইনী দৃষ্টান্ত আৰু বিধি উল্লেখ কৰিছে, যাৰ ভিতৰত আছেঃ-ভাৰতৰ সংবিধানৰ 368 নং অনুচ্ছেদ, যি সংবিধান সংশোধনৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ সৈতে সম্পৰ্কিত।-ভাৰতৰ সংবিধানৰ 329 এ

অনুচ্ছেদ, যি নিৰ্বাচনী আবেদনৰ বৈধতাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত। জনসাধাৰণৰ প্ৰতিনিধিত্ব আইন, 1951। - কেশৱানন্দ ভাৰতী বনাম কেৰালা ৰাজ্য (1973) 4 এছচিচি 225।

Quotations from the court

আদালতে ইয়াৰ ৰায়সমূহত কেইবাটাও পৰ্যৱেক্ষণ আৰু উদ্ধৃতি প্ৰদান কৰিছে, যাৰ ভিতৰত আছেঃ-"সংঘটক শক্তি সীমা নিৰ্ধাৰিত পুলৰ পৰা স্বাধীন য'ত ই সু-সংজ্ঞায়িত মাধ্যমৰ জৰিয়তে সংঘটক কৰ্তৃপক্ষৰ হাত এৰি দিয়ে। "- মৌলিক সঁজুলিটো সংশোধন কৰাৰ শক্তিয়ে ইয়াৰ সৈতে মৌলিক গাঁথনি, মৌলিক পৰিকাঠামো আৰু সংবিধানৰ অত্যাৱশ্যকীয় ভেটিৰ অত্যাৱশ্যকীয় বৈশিষ্ট্যবোৰ ধ্বংস কৰাৰ ক্ষমতা বহন কৰিব নোৱাৰে। "- আইনৰ বিষয়ে জনাটো অনুমান কৰা হয়। "- "39তম সংশোধনী এতিয়ালৈকে অসাংবিধানিক কিয়নো ই প্ৰধানমন্ত্ৰী নিৰ্বাচনক নিৰ্বাচনী আইনৰ পৰিসীমাৰ পৰা ৰেহাই দিয়ে।"

Present Court's Verdict

উচ্চতম ন্যায়ালয়ে এই গোচৰটোত কেইবাটাও ৰায় প্ৰদান কৰিছে, যাৰ ভিতৰত আছেঃ-কেশৱানন্দ ভাৰতী বনাম কেৰালা ৰাজ্য (1973) 4 এছচিচি 225, য'ত আদালতে ৰায় দিছিল যে মৌলিক সঁজুলিটো সংশোধন কৰাৰ ক্ষমতাই ইয়াৰ সৈতে মৌলিক গাঁথনি, মৌলিক পৰিকাঠামো আৰু সংবিধানৰ অত্যাৱশ্যকীয় ভেটিৰ অত্যাৱশ্যকীয় বৈশিষ্ট্যসমূহ ধ্বংস কৰাৰ ক্ষমতা বহন কৰিব নোৱাৰে। - ইন্দিৰা নেহৰু গান্ধী বনাম ৰাজ নাৰায়ণ (1975) 4 এছচিচি 345, য'ত আদালতে ৰায় দিছিল যে 39তম সাংবিধানিক সংশোধনী অসাংবিধানিক কিয়নো ই সংবিধানৰ মৌলিক গাঁথনি উলংঘন কৰে। - এছ. আৰ. বোম্বাই বনাম ভাৰত চৰকাৰ (1994) 3 এছ. চি. চি. 1, য'ত আদালতে ৰায় দিছিল যে 368 নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত সংবিধান সংশোধন কৰাৰ সংসদৰ ক্ষমতা অনুচ্ছেদ 368 (2) ৰ অধীনত নিৰ্ধাৰিত প্ৰক্ৰিয়াৰ বাহিৰে কোনো সীমাবদ্ধতাৰ অধীন নহয়।

Conclusion

এই ক্ষেত্ৰত উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ ৰায়সমূহে সংবিধানৰ সংশোধনী, নিৰ্বাচনী আইন আৰু ন্যায়িক পুনৰীক্ষণৰ ক্ষমতাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত সাংবিধানিক ব্যৱস্থাসমূহৰ ব্যাখ্যাৰ ক্ষেত্ৰত গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰভাৱ পেলায়। আদালতৰ অধিকাৰে সংবিধান সংশোধন কৰাৰ বাবে সংসদৰ ক্ষমতাৰ সীমা স্থাপন কৰিছে আৰু এই নীতি পুনৰ নিশ্চিত কৰিছে যে মৌলিক সঁজুলি সংশোধন কৰাৰ শক্তিয়ে ইয়াৰ সৈতে মৌলিক গাঁথনি, মৌলিক পৰিকাঠামো আৰু সংবিধানৰ অত্যাৱশ্যকীয় ভেটি ধ্বংস কৰাৰ ক্ষমতা বহন কৰিব নোৱাৰে।